

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ У СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Чернігівський державний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка

Анотація. У статті подано матеріали, основним завданням яких є цілеспрямовано сприяти втіленню в учбовий процес освоєння спортивного інформаційного простору і висвітлення інформаційної культури, завдяки інформаційному комплексному підходу до знань, що стали переконаннями до практичних дій особистості, яка спроможна аналізувати інформаційну обстановку і сприяє більш ефективній роботі інформаційних систем.

Ключові слова: система тестування, об'єктивне оцінювання, база даних, тестовий контроль, програмне забезпечення, інформаційна культура, інформаційні технології.

Аннотация. Пеньковец Е.В., Пеньковец В.И. **Формирование информационной культуры у студентов факультета физического воспитания.** В статье представлены материалы, основной задачей которых является целенаправленно оказывать содействие воплощению в учебный процесс освоения спортивного информационного пространства и освещения информационной культуры, благодаря информационному комплексному подходу к знаниям, которые стали убеждениями к практическим действиям личности, которая способна анализировать информационную обстановку и способствует более эффективной работе информационных систем.

Ключевые слова: система тестирования, объективная оценка, база данных, тестовый контроль, программное обеспечение, информационная культура, информационные технологии.

Annotation. Penkovets E.V., Penkovets V.I. **Feature of system of the objective control of knowledge of students with the help of modern information technologies.** In clause materials which primary goal is purposefully are submitted to assist to an embodiment in educational process of development of sports information space and illumination of information culture, due to the information complex approach to knowledge which became belief to practical actions of the person which is capable to analyze information conditions and promotes more effective work of information systems.

Key words: system of testing, objective estimation, database, the test control, the program maintenance, information culture, information technologies.

Постановка проблеми. До недавнього часу інформатизація освіти розглядалась переважно як суто технічне завдання. Під нею розумілися, у першу чергу, постачання комп'ютерів, підключення до Інтернету,

викладання курсу інформатики [3].

Провідна роль інформатики в освіті знайшла своє відображення в Законах України „Про освіту” (1991 р.), „Про загальну середню освіту” (1999 р.), Указі Президента України від 04.07.2005 р. №1013/2005 „Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні” постановках Кабінету Міністрів України від 06.05.2001 р. № 436 „Про затвердження Програми інформатизації загальноосвітніх навчальних закладів, комп’ютеризації сільських шкіл на 2001-2003 роки”, від 13.07.2004 р. №905 „Про затвердження Комплексної програми забезпечення загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладів сучасними технічними засобами навчання з природничо-математичних та технологічних дисциплін” на 2005-2011 роки, програми „Інформаційні і комунікаційні технології в освіті і науці” на 2006-2008 роки.

Формування інформаційної культури є однією з основних ланок у процесі навчання студентів факультету фізичного виховання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інформаційну культуру трактують як систематизовану сукупність знань, умінь, навичок, що забезпечує оптимальне здійснення індивідуальної інформаційної діяльності, спрямованої на задоволення як професійних, так і непрофесійних потреб [7]. Також предметом інформаційної культури слід вважати процес гармонізації внутрішнього світу людини в ході засвоєння всього обсягу соціальної інформації [7].

Формування цілей статті. Проаналізувати зміст інформаційної культури як важливого аспекту вищої освіти для студентів факультету фізичного виховання.

Виклад основного матеріалу. Сучасний рівень розвитку комп’ютерної техніки та інформаційних технологій викликав значні зміни в галузях індустрії, сільського господарства, проте найбільш радикальних змін зазнали концепції і технології комунікацій та обробки інформації. Ці зміни мають значний вплив на наше життя і діяльність, зокрема, на розвиток системи

освіти. Сучасне покоління має можливість використовувати широкий спектр МЕДІА-засобів: кабельне та супутникове телебачення, персональні комп'ютери, що підключені до міжнародної інформаційної мережі Інтернет, факсимільний зв'язок, мобільний зв'язок, компакт - та відео-диски, WEB - технології, дистанційне та віртуальне навчання, доступ через міжнародну мережу в найбільші бібліотеки світу, електронну пошту, безпосереднє спілкування з усім світом через чати в реальному масштабі часу тощо. Усі ці можливості не можуть не викликати змін у сфері освіти, а вимагають у сучасних студентів, освоєння цих технологій та опанування професійних навичок у користуванні ними. Широкий спектр інформаційних і комп'ютерних технологій відкриває можливості створення віртуальних підприємств і лабораторій, що дозволяє значно розширити практичну підготовку студентів. Це означає значні зміни і заходи з реорганізації освітньої інфраструктури, впровадження нових методик і методів комп'ютерної освіти студентів. Викладачі усього світу одноставно дотримуються тієї думки, що навчальні заклади несуть величезну відповідальність за підготовку студентів до подальшої діяльності в інформаційному просторі сучасного суспільства, у його «цифровому» середовищі. У зв'язку з цим необхідним є надання студентам вищих навчальних закладів можливостей опанування сфери комп'ютерних та інформаційно-комунікаційних технологій у такому обсязі, який дозволить їм:

- сформувати необхідний світогляд і певну інформаційну культуру, яку потребує сучасне суспільство;
- використовувати отримані знання, уміння і навички безпосередньо у повсякденному житті;
- накопичувати власний практичний досвід, який стане підґрунтям для подальшого вибору професійної діяльності й самореалізації молодого фахівця в інформаційному просторі сучасного суспільства.

Реалізація ідей без паперової освіти спрямована на формування в усіх користувачів уміння навчитись, здобувати інформацію, вибирати з неї

необхідні знання. Для цього кожен педагог, викладач не тільки сам повинен оволодіти особливими інформаційними знаннями та вміннями, але й бути готовим професійно передавати ці знання, формуючи особливий тип культури – інформаційну культуру особистості.

Найбільш актуальним стає це питання завдяки впровадженню у вищій школі кредитно-модульної системи організації навчального процесу, що полягає в переорієнтації з лекційно-інформативної на індустріально-диференційовану, особистісно-орієнтовану форму та на організацію самоосвіти студента. У структурі навчального навантаження студента індивідуальна робота розглядається також як один з основних компонентів навчальної діяльності і займає значну частину його навчального навантаження, а це передбачає роботу в бібліотеці, використання сучасних засобів навчання, новітніх педагогічних, інформаційних технологій [2].

Виняток не становить фізична культура і спорт, де відбувається застосування ІТ для підвищення ефективності. За результатами теоретичного аналізу літературних джерел із досліджуваної проблеми можна зробити висновок, що сьогодні чимало досліджень, присвячено застосуванню ІТ у галузі фізичної культури і спорту (В. Ашанін, Я. Белькасем, С. Єрмаков, Л. Іваненко, С. Канішевський, О. Скалій, Л. Сущенко, В. Шаповалова, В. Шигалевский). Дослідниками запропоновано широкий спектр комп'ютерних програм для багатьох напрямів фізичного виховання, які мають оздоровчу, навчальну, тренувальну спрямованість. Автори довели, що застосування ІТ у галузі фізичного виховання і спорту оптимізує навчальний процес, діяльність викладача і студента, сприяє якісному засвоєнню навчального матеріалу [10].

Спортивним педагогам важливо застосовувати ІТ у професійній діяльності, оскільки це оптимізує навчально-виховний процес, раціоналізує роботу викладача, прискорює обробку різних даних, створює умови для розробки програм фізичного виховання та навчально-тренувального процесу. Тільки 20% студентів факультету фізичного виховання уміють працювати з

комп'ютером, 80% із них не знають жодної комп'ютерної програми, яку можна використовувати на уроках фізичної культури.

Можна зробити висновок, що більшість випускників не готові до застосування ІТ у майбутній професійній діяльності, оскільки в навчальних планах вищих навчальних закладів, зокрема факультету фізичного виховання відсутні курси, які б готували до такої діяльності.

Інформаційне забезпечення на факультеті фізичного виховання потребує врахування досягнень і темпів розвитку спортивної науки і практики, широкого використання національних і світових інформаційних ресурсів, упровадження сучасних інформаційних технологій і пошуку інформації, формування інформаційної культури. Ступінь забезпеченості інформацією вчених є вагомим чинником освіти, науки і практики галузі [9].

Термін „інформаційна культура” розглядається як інформаційний компонент людської культури. Критеріями інформаційної культури вважають: уміння адекватно формулювати свою потребу в інформації, уміння адекватно відбирати й оцінювати інформацію, наявність комп'ютерної грамотності [7].

Інформаційна культура – це вміння цілеспрямовано працювати з інформацією й використовувати для її отримання, обробки й передачі комп'ютерну інформаційну технологію, сучасні технічні засоби і методи [7].

Інформаційна культура викладача розглядається як складова його професійної компетентності (високий рівень психолого-педагогічних, теоретико-практичних знань, педагогічних умінь і здібностей, які складають основу його майстерності, формується завдяки практичному досвіду). Інформаційна культура є важливою складовою успішної професійної і непрофесійної діяльності, а також соціальним захистом особистості в інформаційному світі.

Викладач повинен розуміти теоретичні основи формування інформаційної культури, що складається зі знання соціальної інформації, її властивостей, структури, функцій, інформаційного суспільства: проблеми,

підходи до формування; психофізіологічні закономірності сприйняття і засвоєння інформації, природу та сутність інформаційних потреб, а також спроможна аналізувати інформаційну обстановку та робити інформаційні системи більш ефективними.

Як зазначають дослідники О.В. Почупайло, О.В. Барановська, формування інформаційної культури особистості передбачає інформаційні вміння, що складаються з декількох компонентів:

- уміння визначити й формулювати свої інформаційні потреби;
- уміння самостійно знайти потрібне джерело інформації;
- уміння самостійно розшукати інформацію з певного видання, джерела;
- уміння самостійно підготувати доповідь, реферат на певну тему, використовуючи наочність (сприймання та переробка інформації);
- уміння використовувати на уроці лекції, інформацію з різних видів літератури, періодичних видань, відео, аудіо касет, дисків CD-ROM;
- уміння працювати з довідниковими виданнями (енциклопедіями, словниками), користуватись каталогами, картотеками як традиційними, так і електронними [6,8].

Сьогодні терміни виконання науково-дослідної роботи в галузі фізичної культури і спорту на думку науковця С.С. Єрмакова, залежить від того, наскільки добре організована система електронного інформаційного забезпечення – електронні наукові журнали. Усі передумови для цього є оскільки створені технічні можливості для існування вказаної системи. Але на шляху до реалізації цього проекту стоять серйозні перешкоди: розрізненість поглядів вищих навчальних закладі фізкультурного профілю на цю проблему, організаційні та технічні питання [9].

Висновки

Оволодіння інформаційною культурою передбачає пошук, аналіз, генералізацію інформації, навички роботи з книжкою та іншими джерелами інформації.

Надалі слід об'єднати ресурси вищих навчальних закладів із профілю

фізичного виховання і спорту на предмет створення єдиної електронної бази даних із метою подальшої інтеграції до освітніх європейських вимог.

Перспективи подальших досліджень. У подальших дослідженнях ми простежимо використання наукової спортивної інформації у наукових дослідженнях та за допомогою математичної статистики опрацюємо отримані результати.

Література

1. Васильченко Л.В. Формування інформаційної культури керівника школи в системі післядипломної педагогічної освіти // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2006. - №1. - С. 35-37.
2. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник. За ред. В.Г. Кремня. – Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2004. – 384 с.
3. Вопросы Интернет образования. [Http://vio.fio.ru/](http://vio.fio.ru/).
4. Гуржій А.М., Китайцев О.М. Стан та проблеми інформатизації освіти України // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2006. - №8. - С. 3-8.
5. Закон України „Про національну програму інформатизації”. [Online]. Доступ НТТР: <http://alpha.rada.kiev.ua/cgi-bin/putfile.cgi>.
6. Інформаційні методи навчання учнів / О.В. Барановська. – К.: Знання, 1999. – 36 с.
7. Матвійчик О.Є. Формування інформаційної культури викладача // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2006. - № 6. - С. 16-17.
8. Почупайло О.Ф. Формування інформаційних умінь в учнів. – К., 1997. – 20 с.
9. Свістельник І.Р. Інформаційна компетентність науковців вищої фізкультурної освіти // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. Випуск 35. Серія: педагогічні науки. - Чернігів: ЧДПУ, 2006 - № 35 С. 356-358.
10. Шиян Б.М., Генсерук Г.Р. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до застосування інформаційних технологій у професійній діяльності // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. Випуск 35. Серія: педагогічні науки. - Чернігів: ЧДПУ, 2006 - № 35 С. 346-352.